

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.06.2024

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

Türkiye'de son yıllarda tarım üretiminin desteklenmemesi nedeniyle ülke ekonomisinin can damarlarından birisi olan tarım adeta yok olmaya yüz tutmuş durumdadır. Mevcut ekonomik kriz, mazot ve gübre fiyatlarındaki artış ve çiftçinin desteklenmemesi gibi faktörler ülkeyi dışa bağımlı hale getirmiş durumdadır. Son olarak buğday alım fiyatları açıklanmış olup yapılan artırımın tarımı adeta bitirme noktasına getirdiği realitesi üretici ve dahi tüketici için kaygı verici olmuştur.

Bakanlığınıza bağlı Toprak Mahsulleri Ofisi'nin 2024 hububat alım fiyatlarına göre ekmeklik buğday için ton başına 9 bin 250 TL ödeme yapılacağı duyurulmuştur. Resmi enflasyonun yüzde 75'e çıkmasına rağmen buğday alım fiyatında önceki yıla göre artış yüzde 12 olmuştur. Buğdayda kilogram fiyatının yalnızca 1 lira artması üreticileri zor duruma sokmuştur. Zira mazotta bir yıldaki artışın yüzde 109, ilaçta yüzde 66 ve gübrede yüzde 56 olduğu bir düzlemde üretici üretmeyecek konuma gelmiştir. Ziraat odası başkanları tarafından yapılan açıklamalarda buğdaydaki maliyetin 10 lirayı aşmış olması karşısında, 9 lira olarak açıklanan fiyatın vahim olduğunun altı çizilmiştir.

TMO tarafından açıklanan diğer kalemler ise şu şekilde olmuştur: Arpa fiyatı ton başına 7 bin 250 TL, destekleme primi ise buğday için ton başına 1750 TL ve arpa için 750 TL şeklindedir. Böylece, destekleme primi sonrası fiyatlar ekmeklik buğdayda 11 bin 000 TL, makarnalık buğdayda 11 bin 750 TL ve arpada 8 bin TL'ye kadar çıkabilecektir. Yani, geçen yıla göre prim hariç şekilde ekmeklik buğdayda yüzde 12,1, makarnalık buğdayda yüzde 11,1 ve arpada yüzde 3,6 artış yapılmıştır. TMO'dan yapılan açıklamada, hububat hasadının mayıs ayı başında lokal olarak Adana ve Şanlıurfa'da başladığı ve izleyen günlerde Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile Kıyı Ege'de yoğun şekilde devam ettiği belirtilirken, ülke genelinde hasat oranının yaklaşık yüzde 5 seviyelerinde olduğu bildirilmiştir.

Son 10 içerisinde buğday ekim alanlarında yüzde 13,7 azalma görüldüğü kayıtlara yansırken TÜİK verilerine göre de hububatta toplam üretimin geçen yıla göre yüzde 5,4 azalacağı işaret edilmektedir. Bu azalmanın ise buğday üretiminin azalması ile doğru orantılı olduğu ve fiyatlar revize edilmediği müddetçe üretimde azalmanın kaçınılmaz olduğu ifade edilmektedir. Yine TÜİK'e göre, arpa üretiminin yüzde 8,7 oranında azalarak 8,4 milyon ton; çavdar üretiminin yüzde 11,5 oranında azalarak 270 bin ton; yulaf üretiminin yüzde 2,4 oranında azalarak 400 bin ton; mısır üretiminin ise yüzde 5,6 azalarak yaklaşık 8,5 milyon ton olacağı öngörülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- TMO tarafından açıklanan hububat alım fiyatları hangi esaslara göre belirlenmiştir?
- 2- TMO yıllık ne kadarlık hububat alımı yapmaktadır? Son 20 yıl baz alındığında alım oranlarına dair veriler istatistiki olarak ne şekildedir?
- 3- TMO'nun son yıllarda az alım yapma sebebi nedir?
- 4- TMO'nun son 20 yıllık kar-zarar oranları ne şekildedir?
- 5- TMO'nun alım için üreticiye verdiği randevulardaki gecikme sebebi nedir? Üreticinin TMO'ya ürün teslimi neredeyse 40-45 gün sonrasına denk gelmekte olup TMO'nun verdiği randevu gününe kadar ürününü sağlıklı koşullarda depolayamayan ve ürün kaybı yaşaması kaçınılmaz olan üreticilerin mağduriyetleri ne şekilde telafi edilmektedir? Telafi edilmeyen bu zararların üretimde azalmayı beraberinde getireceği açık olup bu konuda neden gerekli önlemler alınmamaktadır?
- 6- Belirlenen buğday artış oranı, mevcut enflasyon oranları ile artan gübre ve mazot fiyatlarının neden aşağısında tutulmuştur?
- 7- Buğday üreticisinin zarar edeceği aşık olan fiyat politikasının belirlenme gerekçesi nedir?
- 8- Belirlenen alım fiyatları revize edilecek midir?
- 9- Şayet alım fiyatları revize edilmezse üretimdeki düşüş ne şekilde telafi edilecektir?
- 10- Üretimde azalmanın çiftçinin gelirden, tüketicinin gıdadan yoksun kalması demek olduğu aşık iken neden çiftçiye destekleyici önlemler alınmamaktadır?
- 11- Son bir yıl içerisinde iç tüketime yetmeyen hububat için dış alım gerçekleşmiş midir? Dışardan hangi ürünler için ne kadarlık alımlar gerçekleşmiştir?
- 12- Dış alım için ayrılan bütçenin çiftçiye destek olarak aktarılması neden değerlendirilmemekte ve üretici desteklenmemektedir?
- 13- Son bir yıl içinde dışarıya hububat ihracı gerçekleştirmiş midir? Kaç yıldır hububat ihracı yapılmamaktadır?
- 14- Kaç yıldır hububat ithalatı yapılmaktadır?
- 15- Tarımsal ürünlerde ithalat yapılan ülkelerden gümrük vergisi alınmakta mıdır? Gümrük vergisi oranı ne kadardır? Gümrük vergisi alınmayan ülkeler hangileridir?
- 16- Tarımsal ürünlerde ithalatı destekleyen politikalarınız neticesinde tarımsal üretim ne kadar zarar etmiştir?
- 17- Bakanlığınızın 2023 yılı için çiftçiye verdiği destek ne kadardır? Sulama, tohum, gübre gibi üretimi destekleyici hususlar için bütçeden ne kadar harcanmıştır?

Tarımsal destek için ayrılan bütçe yeterli olmuş mudur? Bu konuda ek bir çalışma yapılması gündeminizde midir?

18- Türkiye’de tarım ve hayvancılığın ilerlemesine dönük önlemler alınacak mıdır?

19- Çiftçilikle ve hayvancılıkla uğraşan yurttaşların ekonomik sorunlarının giderilmesine dönük önlemler alınacak mıdır?